

PROGRAM HODOWLANY

KONI RASY TRAKEŃSKIEJ.

Warszawa, 2019

SPIR TREŚCI

Rys historyczny rasy trakeńskiej	3
1. Cele programu hodowlanego	4
2. Wzorzec rasy	4
2.1. Wzorzec użytkowy	4
2.2. Wzorzec ruchu i pokroju	4
2.3. Wzorzec rodowodowy	5
3. Obszar geograficzny realizacji programu	6
4. System identyfikacji	6
5. Ewidencja rodowodów	8
6. Cele programu hodowlanego w zakresie selekcji i hodowli	8
7. Zakres i sposób prowadzenia oceny wartości użytkowej	9
8. Metody oceny wartości genetycznej	17
9. Sposób prowadzenia selekcji	17
10. Zakres i zasady wykorzystania materiału genetycznego pochodzącego z innych krajów	18
11. Zasady wpisu do księgi hodowlanej koni rasy trakeńskiej	18
12. Rozród koni rasy trakeńskiej	22
13. Świadectwa zootechniczne	22

RYS HISTORYCZNY RASY TRAKEŃSKIEJ

Historia utworzenia rasy trakeńskiej związana jest ze Stadnią Królewską w Trakenach, założoną przez Fryderyka Wilhelma I w 1732 roku na terenie Prus Wschodnich nieopodal Gąbina (obecnie w Obwodzie Kaliningradzkim). W 1789 roku stadnina została upaństwowiona. W początkowym okresie istnienia używano ogierów różnorodnych ras, wśród których przeważały ogiery z krwią orientálną. Na początku XIX w. w szerszym stopniu zaczęto używać reproduktorów pełnej krwi angielskiej, ale równolegle wykorzystywano ogiery czystej krwi arabskiej. Działania te wpłynęły na ukształtowanie się charakterystycznego trakeńskiego typu konia. Typowe ogiery własnej hodowli zaczęły wpływać w znacznym stopniu na kształt stada. Pod koniec XIX wieku wprowadzono próby dzielności, początkowo dla ogierów a następnie dla klaczy.

Zadaniem państwowej Stadniny w Trakenach była hodowla ogierów dla poprawy jakości pogłowia w terenie oraz dostarczanie remontów dla wojska. Z obu tych zadań przez dziesięciolecia stadnina wywiązywała się doskonale. Konia tej rasy ukształtowanego pod trakeńskim wpływem a wyhodowanego poza stadnią, nazwano Wschodniopruskim Koniem Gorąckrwistym Pochodzenia Trakeńskiego.

W okresie międzywojennym stadnina ugruntowała zdobytą wcześniej renomę hodowcy doskonałych koni wierzchowych, wyróżniających się w licznych konkursach hippicznych.

W wyniku działań wojennych konie ze stadniny ewakuowano w październiku 1944 roku. Spośród ewakuowanych klaczy tylko 28 dostało się do Niemiec Zachodnich, ponad sto przewieziono do stadniny im. Kirowa w Rosji, gdzie prowadzi się hodowlę tej rasy do dziś. W Polsce po wojnie znalazła się duża liczba klaczy wschodniopruskich i kilka klaczy trakeńskich, które w większości zgromadzone zostały w stadninach mazurskich. Potomstwo urodzone od tych klaczy wpisywano początkowo do ksiąg rasy mazurskiej a od roku 1965 głównie do ksiąg rasy wielkopolskiej.

Aktualnie istnieje międzynarodowy Związek Trakeński z siedzibą w Neumunster w Niemczech, który zrzesza związki hodowców koni trakeńskich na całym świecie.

W Polsce aktywna populacja klaczy rasy trakeńskiej o pochodzeniu trakeńskim i wschodniopruskim wynosi ok. 600 sztuk a ogierów ok. 60 sztuk. Liczby te są wystarczające do realizacji programu hodowlanego, szczególnie, że przewiduje on dopuszczenie do hodowli koni ras pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej, angloarabów i Schagya. Liczba Hodowców uczestniczących w realizacji programu hodowlanego koni rasy trakeńskiej jest również wystarczająca.

Współczesny typ konia trakeńskiego charakteryzuje duża uroda, wybitne chody, duża dzielność sportowa oraz przydatność do wszystkich dyscyplin jeździeckich.

1. CELE PROGRAMU HODOWLANEGO.

Celem realizacji programu hodowlanego jest doskonalenie koni rasy trakeńskiej, przy zachowaniu wzorca rasowego, wymagań rodowodowych zawartych w programie.

2. WZORZEC HODOWLANY.

2.1. Wzorzec użytkowy.

Założeniem programu hodowlanego jest produkcja wszechstronnego konia sportowego.

Konie trakeńskie powinny charakteryzować się potęgą, elastycznością i dobrą techniką skoku, wybitnymi podstawowymi chodami oraz uległością, odwagą i energią, chęcią do pracy a także łatwością uczenia się. Warunkiem przydatności do wszystkich form jeździectwa wyczynowego jest zrównoważony temperament i łagodny charakter.

Eliminowane są konie trudne w obsłudze, złośliwe, nerwowe, bojaźliwe i płochliwe.

2.2. Wzorzec ruchu i pokroju.

Ruch: Konie trakeńskie powinny charakteryzować się harmonijnym, eleganckim ruchem, z naturalnym impulsem, długim, wyniosłym wykreśleniem. Muszą poruszać się swobodnie i w równowadze, przy elastycznym grzbiecie i mocno akcentowanej, pchającej sile zadu. Chody powinny być energiczne, efektywne i regularne.

Niepożądane są chody krótkie, płaskie i ciężkie, nieelastyczne przy sztywnym grzbiecie. Niewskazany jest nieprawidłowy ruch będący następstwem wad budowy ciała konia.

Skok: Pożądany jest elastyczny, wydajny i wyniosły skok, który możliwy jest u konia spokojnego i zrównoważonego o prawidłowej budowie. W przebiegu skoku powinny być widoczne: silne i szybkie odbicie, szybkie podkurczenie przednich kończyn i utrzymanie ich w pozycji poziomej w czasie skoku, wygięty ku górze elastyczny grzbiet, prawidłowe baskilowanie. Przed odskokiem powinien być zachowany rytm galopu, a w czasie skoku płynność ruchu i respektowanie przeszkód.

Niepożądany jest skok niezdecydowany, przy braku koncentracji, z nieprawidłowo podciągniętymi przednimi kończynami, wysoko zadarta głowa oraz nieelastyczny "odwrotnie wygięty grzbiet". Poważną wadą jest gubienie płynności ruchu i rytmu galopu.

Pokrój: Ocena prawidłowości budowy musi być prowadzona pod kątem przydatności konia do użytkowania wierzchowego. Koń dobrze zbudowany winien być rośli, kalibrowy i kościsty, przy suchej tkance, o długich liniach i dźwigniach kończyn, wydajnych chodach. Głowa średniej wielkości z szeroko rozstawionymi ganaszami, szyja długa, dobrze umięśniona, osadzona pod kątem 45⁰ w stosunku do tułowia, pojemna klatka piersiowa - głęboka i dobrze ożebrowana, grzbiet mocny o długim, szerokim i wydatnym kłębie, krótkiej i dobrze umięśnionej partii lędźwiowej, długi, szeroki, lekko skośny i dobrze umięśniony zad, prawidłowe, dobrze spionowane kończyny o mocnych, proporcjonalnych

stawach, długa ukośnie ustawiona łopatka, dobrze umięśnione strome ramię, długie, grube, dobrze umięśnione przedramię, stosunkowo krótkie nadpęcie, prawidłowo skątowane pęciny, duże, o prawidłowym kształcie kopyta z szerokimi piętami i z dobrze rozwiniętą strzałką.

Niepożądane są konie bez typu, o nieharmonijnej budowie ciała, ciężkiej, ordynarnej głowie, krótkiej i nisko osadzonej szyi, płytkiej, mało pojemnej klatce piersiowej z krótkimi żebrami rzekomymi, krótkiej, stromo ustawionej łopatce, słabo zaznaczonym kłębie, łęgowatym lub karpowatym grzbiecie, długich, słabo umięśnionych łądźwiach, krótkim, wąskim, słabo umięśnionym zadzie, nieprawidłowych kończynach, ubogich lub limfatycznych stawach, stromych lub miękkich pęcinach.

Minimalne wymiary koni hodowlanych po ukończeniu 3 lat, przy wpisie do ksiąg.

Ogiery: 160 cm; 182 cm; 19,0 cm

Klacz: 156 cm; 178 cm; 18,0 cm

2.3. Wzorzec rodowodowy.

Celem hodowli jest dążenie do utrzymania czystości rasy. Łączy się to jednak z dopuszczeniem do hodowli koni pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej, anglo-arabów i Schagya. Konie tych ras mogą być kwalifikowane do hodowli zgodnie z programem hodowlanym koni rasy trakeńskiej. Do hodowli koni rasy trakeńskiej kwalifikuje się konie, posiadające w rodowodzie najwyżej 1 obcego przodka w 6 pokoleniu rodzicielskim lub o nieznanym pochodzeniu. W hodowli używane być mogą konie, które z uwagi na brak do roku 2005 księgi trakeńskiej w Polsce zakwalifikowano do ksiąg rasy wielkopolskiej, szlachetnej półkrwi i małopolskiej, spełniające rodowodowe warunki wpisu do księgi hodowlanej rasy trakeńskiej. Powyższa zasada dotyczy także koni wpisanych do innych ksiąg hodowlanych, w krajach gdzie nie prowadzi się księgi rasy trakeńskiej.

3. OBSZAR GEOGRAFICZNY REALIZACJI PROGRAMU.

Rejon hodowli koni trakeńskich obejmuje teren całej Polski.

4. SYSTEM IDENTYFIKACJI

Do celów wpisu do księgi hodowlanej, źrebię musi zostać zidentyfikowane zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej i krajowymi w zakresie identyfikacji koniowatych.

4.1. Identyfikacja koni następuje za pomocą następujących działań:

- określenie płci
- określenie maści i odmian
- nadanie numeru identyfikacyjnego (UELN)
- badanie markerów genetycznych (zgodnie z Rozporządzeniem MRiRW z dnia 10 listopada 2016 r. w sprawie sposobu identyfikacji koni rasy trakeńskiej, poz. 1906)

Badanie markerów genetycznych wykonuje uprawnione do tego celu podmioty, jakimi są Laboratorium Badań Markerów Genetycznych u Koni ul. Wołyńska 33, 60-637 Poznań oraz Laboratorium Genetyki Molekularnej, Instytut Zootechniki PIB, 32-083-Balice, ul. Krakowska.

4.2. Nadanie imienia

Klaczki i ogiery otrzymują imię, zaczynające się na pierwszą literę imienia matki lub pierwszą literę imienia założycielki rodziny. Imię nadawane jest w momencie urodzenia źrebięcia. Dopuszcza się późniejsze dodawanie nowych członów do imienia podstawowego. Człon podstawowy imienia nie podlega zmianie do końca życia zwierzęcia. Imię raz nadane ogierowi lub klaczy nie może być używane już przez żadnego innego niż pełnego brata lub siostrę (z odpowiednim dodatkiem II etc.). Nazwa nadana źrebięciu przy wystawianiu "paszportu konia" może być jedno lub dwuczłonowa. Konie przywiezione z krajów Unii Europejskiej muszą mieć oznaczony inicjałami przy imieniu podstawowym kraj urodzenia.

4.3. Każdy koń otrzymuje numer identyfikacyjny (UELN) zawarty w paszporcie na podstawie uprzedniego "zgłoszenia konia do rejestru", zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej w tym zakresie..

4.4. Zasady znakowania koni.

Znakowanie koni może być prowadzone wyłącznie przez Głównego Hodowcę lub osoby upoważnione przez Zarząd ZTWP.

4.4.1. Znakiem łopaty łosia z koroną poniżej, znakuje się źrebięta, na udzie: lewym - w przypadku hodowli prywatnej, prawym - w przypadku hodowli państwowej, gdy spełnione są wymagania rodowodowe.

4.4.2. Znakowanie koni może odbywać się wyłącznie w sposób nie naruszający przepisów o ochronie zwierząt.

4.5. Identyfikację ogierów i klaczy przeprowadza się przed wpisaniem do księgi.

4.6. Wszystkie ogiery i klaczki wpisywane do ksiąg muszą mieć przeprowadzone badania DNA i potwierdzone pochodzenie. Koszt badań ponosi wnioskujący o wpis.

4.7. Wszystkie źrebięta przed wpisaniem do rejestru muszą mieć przeprowadzone badanie DNA potwierdzające pochodzenie.

4.8. W szczególnych przypadkach na wniosek właściciela Zarząd ZTWP może podjąć decyzję o odstępieniu od konieczności potwierdzenia pochodzenia.

4.9. Od właściciela każdego konia można żądać przeprowadzenia badania potwierdzającego pochodzenie. Koszt badania ponosi ZTWP. W przypadku jeśli badanie nie potwierdzi pochodzenia kosztami obciążony zostanie właściciel konia.

4.10. Termin zgłoszenia konia do rejestru i wydanie paszportu:

- wniosek o wydanie dokumentu identyfikacyjnego należy złożyć w terminie do 3 miesięcy od daty urodzenia konia
- opis słowny i graficzny powinien zostać dokonany przed odłączeniem źrebięcia od matki
- Konie identyfikuje się za pomocą dokumentu identyfikacyjnego nie później niż 12 miesięcy od daty urodzenia i jednocześnie przed opuszczeniem na stałe gospodarstwa, w którym zwierzę zostało urodzone.

W przypadku nie zidentyfikowania konia w terminie wydany zostanie dokument identyfikacyjny konia oznakowany jako duplikat co będzie klasyfikowało zwierzę jako nieprzeznaczone do uboju w celu spożycia przez ludzi.

ZAKRES INFORMACJI O ZWIERZĘTACH WPISYWANYCH DO KSIĘGI HODOWLANEJ KONI RASY TRAKEŃSKIEJ

1. Data dokonania wpisu w księdze.
2. Firma lub nazwa podmiotu, będącego właścicielem zwierzęcia w momencie urodzenia, , jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności, a w przypadku osoby fizycznej - jej imię i nazwisko oraz adres.
3. Firma lub nazwa hodowcy, jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności, a w przypadku osoby fizycznej - jej imię i nazwisko oraz.
4. Data urodzenia zwierzęcia.
5. Rasa i płeć zwierzęcia.
6. Nazwa zwierzęcia.
7. Numer identyfikacyjny zwierzęcia, nadany na podstawie odrębnych przepisów oraz numer w księdze.
8. Informacja dotycząca pochodzenia zwierzęcia, a w szczególności nazwy i numery identyfikacyjne przodków zwierzęcia nadane na podstawie odrębnych przepisów oraz ich numery w księdze.
9. Wyniki badania markerów genetycznych, a w przypadku zwierząt urodzonych w wyniku przeniesienia zarodka - również wyniki badań markerów genetycznych potwierdzających pochodzenie zwierzęcia.
10. Szczegółowy opis umaszczenia, odmian i znaków szczególnych zwierzęcia
11. Wymiary zwierzęcia
12. W przypadku klaczy - daty pokryć, daty urodzeń źrebiąt i informacje o liczbie potomstwa wpisanego do ksiąg.

13. W przypadku ogierów - informacje o liczbie pokrytych klaczy i liczbie urodzonych z nich źrebiąt oraz liczbie potomstwa wpisanego do ksiąg, datę trzebienia lub padnięcia, datę wybrakowania z hodowli z podaniem powodu wybrakowania.
14. Wyniki bonitacji konia i oceny wartości użytkowej.
15. Wyniki oceny wartości hodowlanej, jeżeli ocena taka została przeprowadzona.

5. EWIDENCJA RODOWODÓW.

Rodowody koni rasy trakeńskiej wpisanych do księgi hodowlanej są zamieszczane w kartotekach zakładanych dla każdego zwierzęcia zgodnie z punktem 11.7.1.4. niniejszego programu hodowlanego i są one dostępne w formie papierowej.

6. CELE PROGRAMU HODOWLANEGO W ZAKRESIE SELEKCJI I HODOWLI.

Realizacja programu hodowlanego ma służyć produkcji koni odpowiednich do wykorzystania w wyczynowym sporcie jeździeckim.

Doskonalenie genetyczne populacji w połączeniu z poprawą warunków środowiskowych pozwoli na zwiększenie opłacalności chowu i hodowli koni trakeńskich.

Nadzór i kontrolę nad realizacją programu hodowlanego prowadzi Zarząd Związku Trakeńskiego w Polsce.

Celem hodowlanym jest szlachetny, wszechstronny koń wierzchowy, odpowiedni do wykorzystania w wyczynowym sporcie jeździeckim.

Kryteria selekcyjne stanowią:

- wyniki uzyskiwane w sporcie jeździeckim;
- zrównoważony temperament, łagodny charakter i reagowanie na żądanie jeźdźcy czyniące z niego wszechstronnego konia, odpowiedniego do wszystkich form jeździectwa;
- zdrowie i wytrzymałość;
- dobry ruch i funkcjonalna budowa ciała.

6.1. Dzielność sportowa

Określana jest na podstawie wyników osiąganych w dyscyplinach ujeżdżenia, skoków przez przeszkody, WKKW, powożenia i rajdach długodystansowych oraz wyścigach.

6.2. Charakter i temperament.

Ze względu na użytkowanie w sporcie jeździeckim, jak i rekreacji konnej szczególne znaczenie nadaje się takim cechom jak: zrównoważony temperament, łagodny charakter, reagowanie na żądanie jeźdźcy i chęć do pracy.

6.4. Ruch i pokrój.

Selekcja prowadzona jest na cechy predysponujące konia do użytkowania wierzchowego w sporcie jeździeckim takie jak:

- Ruch - naturalny impuls i swoboda, wydajność, energia, regularność;
- Budowa - długość dźwigni, proporcje i skątowanie między poszczególnymi odcinkami kończyn, prawidłowość budowy kłody, kończyn i kopyt, umięśnienie ciała oraz wytrzymałość aparatu ruchu.

7. ZAKRES I SPOSÓB PROWADZENIA OCENY WARTOŚCI UŻYTKOWEJ.

Ocena wartości użytkowej obejmuje:

7.1. Ogiery

7.1.1. Wstępna kwalifikacja do hodowli:

- ocena rodowodu pod kątem wartości użytkowej i hodowlanej przodków
- ocena wzrostu, rozwoju i zdrowotności
- ocena charakteru i temperamentu
- wyniki osiągnięte w Ogólnopolskich Czempionatach Koni Rasy Trakeńskiej.
- ocena w wieku powyżej 3 lat prawidłowości budowy ciała i jakości ruchu w skali 70-punktowej (typ rasowy i płciowy, pokrój, postawa kończyn, stęp, kłus, galop, ogólne wrażenie - ocena od 1 do 10 pkt za każdą cechę) – uzyskanie minimum 49 punktów oraz przy wpisie do księgi w skali 100 pkt. stosowanej przez PZHK - uzyskanie min. 78 pkt.

Ocena prawidłowości budowy ciała i jakości ruchu oceniana jest pod kątem kryteriów opisanych w pkt. 2.2. – wzorzec ruchu i pokroju - programu hodowlanego:

- typ rasowy i płciowy (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- pokrój (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- postawa kończyn (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- stęp (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- kłus (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- galop (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- ogólne wrażenie (oceniany w skali 1-10 punktowej)

Konie oceniane są na stój i w ruchu luzem przez co najmniej 2-osobową komisję sędziowską.

7.1.2. Kwalifikacja do hodowli - warianty prób użytkowości:

7.1.2.1. Stacjonarna próba wierzchowa - test po treningu 100-dniowym dla ogierów, kompatybilny z prowadzonym przez PZHK w zakładach treningowych dla ogierów ras wierzchowych. Ogiery testowane są w wieku - od ukończenia 3 lat do ukończenia 5 lat w danym roku.

Do hodowli kwalifikowane są ogiery, które osiągnęły:

1. W ocenie punktowej: wartość punktów ogólnych: minimum średnia + 1 punkt lub wartość punktów ogólnych: minimum średnia oraz wartość punktów skokowych lub ujeżdżeniowych: minimum średnia + 2 punkty.

Ogier może brać udział w stacjonarnej próbie wierzchowej dwa razy.

PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI OGIERÓW PO 100-DNIOWYM TRENINGU

WIERZCHOWYM (ogierzy 3-letnie i 4-letnie).

Ogierzy poddane są ocenie pod kątem 17 cech, które ocenia Kierownik Zakładu, Komisja Sędziowska, Jeździec Testowy.

Elementy próby dzielności oceniane przez Kierownika Zakładu Treningowego:

- **Charakter** (oceniany w skali 1-10 punktowej) – oceniany stopień podporządkowania, braku agresji, chęci kontaktu z człowiekiem, samodzielność.
- **Temperament** (oceniany w skali 1-10 punktowej) – pod uwagę Kierownik Zakładu bierze takie cechy ogiera jak energiczność, niepłochliwość, wrażliwość, adaptacyjność (zdolność uczenia się, koncentracji i zapamiętywania, odporność na stres, zdolność do odpoczynku i regeneracji po pracy, predyspozycje do szybkiej adaptacji do zmiennych warunków).
- **Przydatność do treningu** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – praca ujeżdżeniowa i skokowa.
- **Skoki luzem w korytarzy** (oceniana w skali 1-10 punktowej) - Kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8 m – 3,0 m – koperta – 6,5 m - 7,2 m – stacjonata – 6,8 m – 7,5 m – stacjonata/okser/doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm, szer. minimalna 100 cm a maksymalna do 140 cm (o wysokości decyduje Kierownik Zakładu Treningowego). Ocenia się styl skoku, predyspozycje skokowe (łatwość i możliwości) oraz odwagę, prace przodu, zadu, krzyża i szyi.
- **Skoki pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) (oceniane w skali 1-10 punktowej) – ocenia się chęć i łatwość skoku, refleks, praca przodu, zadu krzyża oraz szyi. Kombinacja: wskazówka – 2,5 m – 3,0 m – krzyżak – 6,5 m – 7,0 m – stacjonata – 6,5 – 7,0 m – doublebarre o wysokości 70 cm, szer. minimalna 100 cm, który może być podniesiony po udanym skoku o ok. 10 cm, maksymalnie do 120 cm przy maksymalnej szerokości do 130 cm (o wysokości decyduje Kierownik Zakładu Treningowego).
- **Praca w stępie** (oceniana w skali 1-10 punktowej) - ocenia się energię, długość kroku, regularność, rozluźnienie, zaangażowanie zadu.

- **Praca w klusie** (oceniana w skali 1-10 punktowej) - ocenia się energię, długość kroku, regularność, rozluźnienie, zaangażowanie zadu.

- **Praca w galopie** (oceniana w skali 1-10 punktowej) - ocenia się energię, długość kroku, regularność, rozluźnienie, zaangażowanie zadu.

Elementy próby dzielności oceniane przez Komisję Sędziowską:

Ocena w rękę na płycie, na trójkącie w stępie i klusie. Wymiary trójkąta ok. 30mx30mx30 m. Ogier prezentowany w klusie, w stępie i na stój.

- **Skoki luzem w korytarzu** (oceniane w skali 1-10 punktowej)

Kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8 m – 3,0 m – koperta – 6,5 m - 7,2 m – stacjonata – 6,8 m – 7,5 m – stacjonata/okser/doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm, szer. minimalna 100 cm a maksymalna do 140 cm (o wysokości decyduje Kierownik Zakładu Treningowego w porozumieniu z komisją). Ocenia się styl skoku, predyspozycje skokowe (łatwość i możliwości) oraz odwagę, prace przodu, zadu, krzyża i szyi. Przed oceną skoków luzem, Kierownik Zakładu lub Komisja sędziowska może podjąć decyzję o puszczaniu klaczy z ręki przed korytarzem. Ogier powinien mieć możliwość rozprężenia przed skokami.

- **Skoki pod jeźdźcem** (oceniane w skali 1-10 punktowej) – ocenia się chęć i łatwość skoku, refleks, praca przodu, zadu krzyża oraz szyi. Kombinacja: wskazówka – 2,5 m – 3,0 m – krzyżak – 6,5 m – 7,0 m – stacjonata – 6,5 – 7,0 m – doublebarre o wysokości 70 cm, szer. minimalna 100 cm, który może być podniesiony po udanym skoku o ok. 10 cm, maksymalnie do 120 cm przy maksymalnej szerokości do 130 cm (o wysokości decyduje Kierownik Zakładu Treningowego w porozumieniu z komisją).

- **Praca w stępie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność, rozluźnienie. Stęp pośredni wokół ujeżdżalni w obie strony, zmiana kierunku stępem swobodnym na długiej wodzy, żucie z ręki.

-**Praca w klusie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność, rozluźnienie. Klus roboczy wokół ujeżdżalni w obie strony, zmiana kierunku klusem wyciągniętym na przekątnej.

-**Praca w galopie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu, rozluźnienie. Galop roboczy wokół ujeżdżalni w obie strony. Zagalopowanie w narożniku, zwykła zmiana nogi.

- **Próba wytrzymałościowa** (galop wytrzymałościowy) – dystans 2.500 m, tempo 500 m/min. Ogiery oceniane są pod kątem stylu galopu oraz stylu pokonywania przeszkód. Na wyznaczonym crossie do pokonania jest 5 przeszkód stałych. Norma czasu wynosi 5 minut a maksymalny czas 6 minut. Po przekroczeniu normy czasu ogier jest dyskwalifikowany.

Elementy próby dzielności oceniane przez Jeźdźca Testowego:

- **Jeźdźność** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – jeździec testowy ocenia chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomoce jeździeckie.

- **Przydatność do ujeżdżenia** (oceniana w skali 1-10 punktowej)

– kłus roboczy wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku kłusem wyciągniętym,

- galop roboczy w obie strony – zagalopowanie w narożniku, koło w galopie, zwykła zmiana nogi.

- step pośredni wokół ujeżdżalni, zmiana kierunku stepem swobodnym na długiej wodzy, żucie z reki.

- **Przydatność do skoków** (oceniana w skali 1-10 punktowej) oceniana na kombinacji: drag – 2,5 m – stacjonata 16,5 m – 18,0 m – doublebarre (wys. Pozostaje w decyzji obcego jeźdźca w porozumieniu z Kierownikiem Zakładu).

Ocena ogiera z dokładnością do 0,5 pkt.

Skutkiem niezaliczenia jednego elementu próby jest dyskwalifikacja.

W wynikach ogiera podaje się wynik punktowy, zajęte miejsce, liczbę uczestniczących w próbie ogierów, średnia stawki i odchylenie standardowe (SD).

cecha	WAGA CECH		
	ogólne	ujeżdzeniowe	skokowe
skoki luzem	10,0	0,0	8,0
skoki pod jeźdźcem	9,0	0,0	12,0
praca w stepie	4,0	9,0	0,0
praca w kłusie	3,0	7,0	0,0
praca w stępie	4,0	9,0	3,0
galop wytrzymałościowy	10,0	0,0	6,0
suma komisji	40,0	25,0	29,0
procent komisji	40%	25%	29%
przydatność do treningu	8,0	5,0	5,0
charakter	5,0	5,0	5,0
temperament	5,0	5,0	5,0
skoki luzem	5,0	0,0	8,0
skoki pod jeźdźcem	6,0	0,0	12,0
praca w stepie	4,0	9,0	0,0
praca w kłusie	3,0	7,0	0,0
praca w stępie	4,0	9,0	3,0
suma kierownika	40,0	40,0	38,0
procent kierownika	40%	40%	38%
jezdność	20,0	10,0	8,0
przydatność do ujeżdżenia	0,0	25,0	0,0
przydatność do skoków	0,0	0,0	25,0
suma jeźdźca	20,0	35,0	33,0
procent jeźdźca	20%	35%	33%

7.1.2.2. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub odpowiednich zawodach konnych w innych krajach, dla ogierów 4,5 i 6 letnich w ujeżdżeniu , skokach i wkw - zajęcie miejsca co najmniej w pierwszej połowie sklasyfikowanych koni

7.1.2.3. Wyniki w sporcie jeździeckim

a/ ujeżdżenie

- Trzykrotne ukończenie konkursów klasy CC lub CS podczas ZOO lub CDI z wynikiem powyżej średniej sklasyfikowanych koni i uzyskanie oceny minimum 65%.

b/ skoki

-Trzykrotne ukończenie konkursu klasy C (130 cm) podczas zawodów ZOO lub wyższej rangi z wynikiem 0 pkt karnych.

c/ wkkw

- Trzykrotny udział w zawodach CIC**, CCN**,CNC**,CCI** z wynikiem powyżej średniej sklasyfikowanych koni.

7.1.3. Uzyskanie wyników zgodnie z punktem 7.1.2.2 oraz 7.1.2.3 musi być potwierdzone przez zrzeszony w FEI związek jeździecki.

7.1.4. W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się zakwalifikowanie do hodowli (na wniosek właściciela) ogiera, który na skutek trwałej kontuzji lub innego wypadku losowego nie mógł być poddany ocenie bonitacyjnej oraz żadnej z prób użytkowości lub nie osiągnął minimalnych warunków określonych w programie hodowlanym. Hodowca w złożonym wniosku powinien umotywić celowość uznania ogiera do hodowli. Ostateczną decyzję podejmuje Zarząd ZTWP.

7.2. Klacze

7.2.1. Wstępna kwalifikacja do hodowli

- ocena rodowodu pod kątem wartości użytkowej i hodowlanej przodków
- ocena wzrostu, rozwoju i zdrowotności
- ocena charakteru i temperamentu
- wyniki osiągnięte w Ogólnopolskich Czempionatach Koni Rasy Trakeńskiej.
- ocena, po ukończeniu 3 lat prawidłowości budowy ciała i jakości ruchu w skali 70-punktowej (typ rasowy i płciowy, pokrój, postawa kończyn, stęp, kłus, galop, ogólne wrażenie - ocena od 1 do 10 pkt za każdą cechę) – uzyskanie minimum 45 punktów

Ocena prawidłowości budowy ciała i jakości ruchu oceniana jest pod kątem kryteriów opisanych w pkt. 2.2. – wzorzec ruchu i pokroju - programu hodowlanego:

- typ rasowy i płciowy (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- pokrój (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- postawa kończyn (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- stęp (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- kłus (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- galop (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- ogólne wrażenie (oceniany w skali 1-10 punktowej)

Konie oceniane są na stój i w ruchu luzem przez co najmniej 2-osobową komisję sędziowską.

7.2.2. Kwalifikacja do hodowli - warianty prób użytkowości

7.2.2.1. Polowa próba wierzchowa. Wszystkie cechy ocenia się w skali 1 do 10 pkt. Łącznie maksymalnie 50 pkt. Do hodowli kwalifikowane są klacze, które w próbie polowej uzyskały minimum 30 pkt. Klacz może brać udział w próbie polowej dwukrotnie. Od wyniku końcowego nie odejmuje się punktów ze względu na wiek.

PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO POLOWYM TRENINGU
WIERZCHOWYM (klacze 3-letnie i starsze).

Elementy próby dzielności oceniane przez Komisję Sędziowską:

- **Skoki luzem w korytarzu** (oceniane w skali 1-10 punktowej)

Kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8 m – 3,0 m – koperta – 6,5 m – 7,2 m – stacjonata – 6,8 m – 7,5 m – stacjonata/okser/doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm (o wysokości decyduje komisja sędziowska. Ocenia się styl skoku, predyspozycje skokowe (łatwość i możliwości) oraz odwagę. Przed ocena skoków luzem, komisja sędziowska może podjąć decyzję o puszczaniu klaczy z ręki przed korytarzem. Klacz powinna mieć możliwość rozprężenia przed skokami.

- **Praca w stepie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność.

- **Praca w klusie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność.

- **Praca w galopie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu. Tempo 350m/min.

Elementy próby dzielności oceniane przez Jeźdźca Testowego:

- **Jeźdźność** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – jeździec testowy ocenia chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomoce jeździeckie.

Ocena klaczy z dokładnością do 0,5 pkt.

Skutkiem niezaliczenia jednego elementu próby jest dyskwalifikacja

7.2.2.2. Stacjonarna próba wierzchowa (klacze trenowane w Zakładzie Treningowym przez 60 dni).

Wszystkie cechy ocenia się w skali 1 do 10 pkt. Łącznie maksymalnie 80 pkt. Do hodowli kwalifikowane są klacze, które w próbie stacjonarnej uzyskały minimum 48 pkt. Klacz może

brać udział w próbie stacjonarnej dwukrotnie. Od wyniku końcowego nie odejmuje się punktów ze względu na wiek.

**PROGRAM PRÓBY DZIELNOŚCI KLACZY PO 60-DNIOWYM STARCJONARNYM
TRENINGU WIERZCHOWYM (klacze 3-letnie i starsze) – 60-DNIOWYM ZAKŁADZIE
TRENINGOWYM.**

Elementy próby dzielności oceniane przez Kierownika Zakładu Treningowego:

- Charakter (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- Temperament (oceniany w skali 1-10 punktowej)
- Przydatność do treningu (oceniana w skali 1-10 punktowej)

Elementy próby dzielności oceniane przez Komisję Sędziowską:

- Skoki luzem w korytarzu (oceniane w skali 1-10 punktowej)
Kombinacja: wskazówka (drąg) w odległości 6 m od ściany – 2,8 m – 3,0 m – koperta – 6,5 m – 7,2 m – stacjonata – 6,8 m – 7,5 m – stacjonata/okser/doublebarre 70 cm, podnoszony maksymalnie do 140 cm (o wysokości decyduje Kierownik Zakładu Treningowego w porozumieniu z komisją). Ocenia się styl skoku, predyspozycje skokowe (łatwość i możliwości) oraz odwagę. Przed oceną skoków luzem, Kierownik Zakładu lub Komisja sędziowska może podjąć decyzję o puszczaniu klaczy z ręki przed korytarzem. Klacz powinna mieć możliwość rozprężenia przed skokami.
- **Praca w stepie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność.
- **Praca w klusie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, długość kroku, regularność.
- **Praca w galopie pod jeźdźcem** (oceniana w skali 1-10 punktowej) – ocenia się energię, regularność, lekkość przodu, zaangażowanie zadu. Tempo 350m/min.

Elementy próby dzielności oceniane przez Jeźdźcę Testowego:

- Jezdność (oceniana w skali 1-10 punktowej) – jeździec testowy ocenia chęć do pracy z jeźdźcem i reakcje na podstawowe pomoce jeździeckie.

Ocena klaczy z dokładnością do 0,5 pkt.

Skutkiem niezaliczenia jednego elementu próby jest dyskwalifikacja.

7.2.2.3. Wyniki w Mistrzostwach Polski Młodych Koni lub odpowiednich zawodach konnych w innych krajach - zakwalifikowanie się do finałów MPMK w ujeżdżeniu, skokach lub wkkw

7.2.2.4. Wyniki w sporcie jeździeckim

a/ ujeżdżenie – trzykrotne uzyskanie wyniku minimum 60% w konkursach klasy N lub wyższych podczas zawodów regionalnych lub wyższych rangą

b/ skoki – trzykrotne ukończenie konkursu klasy N z wynikiem 0 punktów karnych podczas zawodów regionalnych lub wyższych rangą

c/ wkkw – trzykrotne ukończenie konkursu klasy P w pierwszej połowie sklasyfikowanych koni

7.3. Dopuszcza się zakwalifikowanie do hodowli (na wniosek właściciela) klaczy, która na skutek trwałej kontuzji lub innego wypadku losowego nie mogła być poddana ocenie bonitacyjnej oraz żadnej z prób użytkowości. Hodowca w złożonym wniosku powinien umotywować celowość uznania klaczy do hodowli. Ostateczną decyzję podejmuje Zarząd ZTWp.

7.4. Uzyskanie wyników zgodnie z punktem 7.2.2.3 oraz 7.2.2.4 musi być potwierdzone przez zrzeszony w FEI związek jeździecki.

7.5. Klacze 10 letnie i starsze wpisuje się do ksiąg na podstawie wstępnej kwalifikacji do hodowli, zgodnie z p. 7.2.1

8. METODY OCENY WARTOŚCI GENETYCZNEJ.

Związek Trakenski nie prowadzi oceny wartości genetycznej.

9. SPOSÓB PROWADZENIA SELEKCJI.

W programie hodowlanym przewiduje się możliwość trzyetapowej selekcji klaczy i ogierów.

9.1. Pierwszy stopień selekcji.

Ocena / opis/ źrebiąt i młodych koni w trzech okresach: sysaki pod matkami, roczniaki i dwulatki.

Kryteria selekcyjne: rodowód, pokrój, chody, wzrost, rozwój i zdrowie.

9.2. Drugi stopień selekcji.

Wybór najlepszych ogierów 3-5 - letnich do stacjonarnych prób dzielności i klaczy 3 letnich i starszych do prób polowych bądź stacjonarnych.

9.3. Trzeci stopień selekcji.

Ocena użytkowości własnej w próbach przewidzianych programem hodowlanym dla ogierów (7.1.) i klaczy (7.2.).

Kryteria selekcji: łatwość jazdy, styl skoku i możliwości skokowe, pojętność, zdrowie, charakter, temperament, dzielność w sporcie.

Ogierzy i klacze kwalifikowane do hodowli na podstawie wyników uzyskanych w MPMK i sporcie jeździeckim muszą także spełniać wymagania oceny określone w pkt. 7.1.1. oraz pkt. 7.2.1.

Dane dotyczące selekcji, w tym ocen wartości użytkowej w próbach dzielności, udostępnione są hodowcom poprzez publikacje na stronie internetowej Związku.

10. ZAKRES I ZASADY WYKORZYSTANIA MATERIAŁU GENETYCZNEGO POCHODZĄCEGO Z INNYCH KRAJÓW.

- 10.1. Powielenie zasobów genetycznych poprzez zakup zagranicznych reproduktorów a także ich nasienia jest niezbędne do przyspieszenia postępu hodowlanego w doskonaleniu cech wierzchowych rasy trakeńskiej.
- 10.2. Sprowadzone reproduktory rasy trakeńskiej, wpisane do ksiąg hodowlanych w kraju pochodzenia, podlegają wpisowi do księgi hodowlanej rasy trakeńskiej w Polsce. W hodowli można używać ogierów trakeńskich wpisanych do ksiąg zagranicznych.
- 10.3. Reproduktry ras czystych, angloarabskiej i shagya wpisane do ksiąg hodowlanych w kraju pochodzenia (a także ich nasienie) mogą być użyte po akceptacji Zarządu ZTWp.
- 10.4. W przypadku sprowadzenia ogierów trakeńskich przed uzyskaniem przez nie wpisu do ksiąg, muszą one posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od przodków wpisanych do ksiąg. Na tej podstawie oraz po ukończeniu przewidzianego w programie jednego z wariantów prób użytkowości mogą uzyskać w Polsce wpis do księgi na ogólnych zasadach.
- 10.5. Ostateczną decyzję o użyciu ogiera w hodowli koni rasy trakeńskiej podejmuje Zarząd Związku Trakeńskiego w Polsce.
- 10.6. Importowane do Polski klacze trakeńskie, które nie zostały wpisane do księgi stadnej w kraju pochodzenia muszą posiadać świadectwo stwierdzające, że pochodzą od przodków wpisanych do ksiąg. Klacze takie wpisywane są do księgi na ogólnie obowiązujących zasadach przewidzianych w programie hodowlanym.
- 10.7. Importowane do Polski klacze ras czystych, anglo-arabskie lub Schagya mogą być użyte w rasie trakeńskiej pod warunkiem wpisania do ksiąg hodowlanych w kraju pochodzenia lub w Polsce.

11. ZASADY WPISU DO KSIĘGI HODOWLANEJ KONI RASY TRAKEŃSKIEJ.

Związek Trakeński w Polsce prowadzi Księgę Hodowlaną Koni Trakeńskich. Sekcja główna Księgi Hodowlanej podzielona jest na trzy klasy:

Klasa 0 – klacze i ogierzy wpisane z urodzenia

Klasa I - Ogiery dopuszczone do hodowli

Klasa II - Klacze dopuszczone do hodowli

11.1. Klasa 0

- 11.1.1. Klacze i ogiery wpisuje się z urodzenia. Do klasy 0 kwalifikują się konie trakeńskie spełniające jedynie rodowodowe warunki przynależności do rasy i warunki rodowodowe, o których mowa w załączniku II części I, rozdziale I rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. oraz zidentyfikowane zgodnie punktem 4 niniejszego programu hodowlanego.
- 11.1.2. Konie trakeńskie wpisywane są do sekcji głównej księgi hodowlanej do klasy 0, jeżeli pochodzą po rodzicach wpisanych do głównych ksiąg hodowlanych – klas dopuszczających je do hodowli.
- 11.1.3. Konie trakeńskiej wpisywane do klasy 0 są wpisywane pod numerem identyfikacyjnym UELN – przypisanym mu zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej.
- 11.1.4. Kwalifikacja do hodowli możliwa jest po spełnieniu wymagań określonych w punkcie 7 niniejszego programu hodowlanego.
- 11.1.5. Po spełnieniu warunków określonych w punktach 11.2. i 11.3. na wniosek właściciela konia wpisywany jest on do klasy I lub klasy II sekcji głównej księgi hodowlanej koni rasy trakeńskiej i tym samym jest dopuszczony do hodowli.

11.2. Klasa I – Ogiery dopuszczone do hodowli

11.2.1. Do Księgi Hodowlanej wpisywane są ogiery trakeńskie:

a/ które pozwalają oczekiwać na osiągnięcie postawionych w programie hodowlanym celów.

b/ pochodzące co najmniej od dwóch pokoleń przodków wpisanych do sekcji głównej ksiąg rasy trakeńskiej lub sekcji głównej ksiąg ras dopuszczonych do użycia w hodowli trakeńskiej, w tym przodków wpisanych do ksiąg wielkopolskiej, szlachetnej półkrwi i małopolskiej oraz innych ksiąg w krajach, gdzie nie prowadzi się ksiąg rasy trakeńskiej, które spełniają rodowodowe warunki wpisu do księgi rasy trakeńskiej

c/ które w próbach dzielności uzyskały wyniki określone w pkt. 7.1.2.1. lub 7.1.2.2. lub spełniły wymagania innych prób użytkowości zapisane w pkt. 7.1.2.3

11.2.2. Do Księgi Hodowlanej wpisywane są ogiery rasy trakeńskiej wpisane już do sekcji głównej zagranicznych ksiąg hodowlanych rasy trakeńskiej lub innych ksiąg w krajach, gdzie nie prowadzi się ksiąg rasy trakeńskiej.

W celu zapewnienia niepowtarzalności i ciągłości identyfikacji danego zwierzęcia, wpisu dokonuje się pod numerem identyfikacyjnym (UELN) przypisanym mu zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej.

11.3. Klasa II – Klacze dopuszczone do hodowli.

11.3.1. Do Księgi Hodowlanej wpisywane są klacze trakeńskie:

a/ które pochodzą co najmniej od dwóch pokoleń przodków wpisanych

do sekcji głównej ksiąg hodowlanych rasy trakeńskiej lub ras dopuszczonych do użycia w rasie trakeńskiej, w tym przodków wpisanych do sekcji głównej ksiąg wielkopolskiej, szlachtetnej półkrwi i małopolskiej oraz innych ksiąg w krajach, gdzie nie prowadzi się ksiąg rasy trakeńskiej , które spełniają rodowodowe warunki wpisu do księgi rasy trakeńskiej

b/ które zostały zakwalifikowane zgodnie z punktem 7.2.1. programu hodowlanego

c/ które w próbach dzielności uzyskały – wyniki określone w pkt. 7.2.2.1 lub 7.2.2.2 lub spełniły wymagania innych prób użytkowości zapisane w pkt. 7.2.2

11.3.2. Do księgi hodowlanej wpisywane są klacze trakeńskie wpisane już do

zagranicznych ksiąg hodowlanych rasy trakeńskiej lub innych ksiąg w krajach , gdzie nie prowadzi się ksiąg rasy trakeńskiej.

W celu zapewnienia niepowtarzalności i ciągłości identyfikacji danego zwierzęcia, wpisu dokonuje się pod numerem identyfikacyjnym (UELN) przypisanym mu zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami krajowymi i Unii Europejskiej.

11.4. Do ksiąg hodowlanych wpisywane są konie posiadające co najmniej 1 przodka

trakeńskiego w drugim pokoleniu rodzicielskim, z uwzględnieniem zasad określonych w p. 11.5.

11.5. ZASADY DOBORU ZWIERZĄT DO KOJARZEŃ

Hodowla koni trakeńskich opiera się na kojarzeniach w obrębie rasy, z uwzględnieniem koni zakwalifikowanych do ksiąg hodowlanych rasy wielkopolskiej, szlachtetnej półkrwi i małopolskiej spełniających rodowodowe warunki przynależności do rasy trakeńskiej przy ostrej selekcji na wartość użytkową i krzyżowaniu uszlachetniającym rasami: pełna krew angielska, czysta krew arabska, anglo-araby i schagya . Do hodowli dopuszcza się konie trakeńskie i wymienionych wyżej ras wpisane do innych ksiąg hodowlanych, w krajach gdzie nie prowadzi się ksiąg tych ras.

11.7. TRYB I SPOSÓB WPISYWANIA KONI DO KSIĄG I REJESTRÓW.

1

11.7.1.1. Wpisu koni do ksiąg dokonuje osoba upoważniona przez Zarząd Związku Trakeńskiego w Polsce.

11.7.1.2. Wpisu ogierów i klaczy do klas I i II dokonuje się na pisemny wniosek właściciela.

11.7.1.3. Przed wpisaniem konia do księgi należy:

- a. zidentyfikować konia przez porównanie ze stanem faktycznym zgodności danych zawartych w „paszporcie konia”, szczególnie opisu umaszczenia, odmian, wieku oraz innych znaków identyfikacyjnych.
- b. wykonać podstawowe pomiary konia (wysokość w kłębie, obwód klatki piersiowej, obwód nadpęcia), i sprawdzić ocenę zgodnie z pkt. 7.1.1 lub 7.2.1.
- c. Sprawdzić wyniki prób użytkowości.
- d. sprawdzić wykonanie badań markerów genetycznych i zweryfikować pochodzenie .

11.7.1.4. Dla konia zakwalifikowanego do księgi należy założyć kartotekę i nadać numer wpisu ksiąg.

Jest to właściwy wpis do księgi, gdyż są one prowadzone systemem kartotekowym.

11.7.1.5. . Przy wypełnieniu kartoteki należy dodatkowo sprawdzić pochodzenie koni podane w "Paszporcie konia" z danymi w księgach dotyczących jego rodziców.

11.7.1.6. Kartoteki muszą być przechowywane w archiwum przez okres 25 lat.

11.7.1.7. Prowadzący księgę wydaje hodowcy: - "Świadcstwo wpisania koni" do sekcji głównej księgi klas I i II.

11.7.1.8. W przypadku zniszczenia lub zagubienia wydanych właścicielom dokumentów hodowlanych: "Świadcstwo wpisania klaczy do księgi", "Świadcstwo wpisania ogiera do księgi", prowadzący księgę może wydać - na pisemny wniosek właściciela - duplikat.

2

11.7.2.1. Podstawowym dokumentem stwierdzającym pochodzenie konia jest "paszport konia", wydawany na podstawie "Świadcstwa pokrycia/unasienniania klaczy". W szczególnych sytuacjach na wniosek właściciela Zarząd ZTWp może wyrazić zgodę na wydanie dokumentu identyfikacyjnego na podstawie badań DNA z potwierdzonym pochodzeniem.

11.7.2.2. Jeżeli było przeprowadzone badanie grup krwi lub innych markerów genetycznych, o pochodzeniu konia decyduje wynik tego badania.

11.7.2.3. "Świadcstwo pokrycia klaczy" - źródłowy dokument hodowlany - na pierwszej stronie wypełniane jest przez posiadacza ogiera dopuszczonego do rozrodu.

11.7.2.4. Po dokonaniu zabiegu sztucznego unasienniania, wystawia się "świadcstwo unasienniania klaczy".

11.7.2.5. "Świadcstwo pokrycia /unasienniania klaczy", zatrzymuje się po wydaniu "paszportu konia" i należy przechowywać je przez okres 25 lat. Świadcstwa pokrycia/unasienniania wydaje Związek Trakeński w Polsce.

11.7.2.6. Przy stanowieniu poza granicami kraju, należy przy wpisie źrebięcia urodzonego w Polsce przedstawić świadectwo pokrycia/ unasiennienia klaczy, rodowód wraz z potwierdzeniem wpisu do księgi rasowej ogiera oraz dokument stwierdzający dopuszczenie ogiera do rozrodu w kraju, w którym klacz została pokryta.

11.7.2.7. Znajdujące się na odwrocie "świadectwa pokrycia/unasiennienia klaczy" - "poświadczenie urodzenia źrebięcia" wypełnia i podpisuje właściciel klaczy.

11.7.2.8. Hodowcą konia jest właściciel lub dzierżawca klaczy matki w momencie zażrebiaenia.

11.7.2.9. Podmiotem prowadzącym działalność dotyczącą produkcji i przechowywania nasienia oraz pozyskiwania lub produkcji zarodków jest S. O. Łąck Sp. z o.o., ul. Płocka 12, 09-520 Łąck. S. O. Łąck jest upoważniony do wydawania świadectw zootechnicznych dla materiału biologicznego wykorzystywanego w rozrodzie koni rasy trakeńskiej.

12. ROZRÓD KONI RASY TRAKEŃSKIEJ.

12.1. Związek Trakeński w Polsce wprowadza następujące ograniczeń w zakresie wykorzystywania zwierząt hodowlanych czystorasowych i ich materiału biologicznego w hodowli koni rasy trakeńskiej na podstawie art. 21 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/1012:

- do rozrodu mogą być użyte ogiery wpisane do księgi hodowlanej – Klasa I – Ogiery dopuszczone do hodowli, również ogiery innych ras dopuszczonych do hodowli koni rasy Trakeńskiej tj. ogierów ras pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej, angloarabów i schagya.

- do rozrodu mogą być użyte klacze wpisane do księgi hodowlanej – Klasa II – Klacze dopuszczone do hodowli, również ogiery innych ras dopuszczonych do hodowli koni rasy Trakeńskiej tj. ogierów ras pełnej krwi angielskiej, czystej krwi arabskiej, angloarabów i schagya.

12.2. Stosowane techniki rozrodu w hodowli koni rasy Trakeńskiej:

- krycie naturalne
- Sztuczne unasiennianie (nasieniem: świeżym, schłodzonym, mrożonym)
- przenoszenie zarodków
- klonowanie

13. ŚWIADECTWA ZOOTECHNICZNE

13.1. Świadectwa zootechniczne dla koni rasy trakeńskiej wydaje Związek Trakeński w Polsce.

13.2. Zgodnie z art. 32 pkt. 4 rozp. UE 2016/1012, Związek Trakeński w Polsce stosuje odstępstwo od wymogów zał. V, cz. 2, rozdz. I, w.w. rozp. dla zwierząt hodowlanych.

- 13.3. Dla materiału biologicznego wykorzystywanego w rozrodzie stosuje się świadectwa zootechniczne wydane zgodnie z zał. V, cz. 2 rozp. UE 2016/1012.
- 13.4. Świadectwa zootechniczne wydaje się na wniosek właściciela.

Warszawa, 30.08.2019 r.

ZATWIERDZONY: 20.11.2019 r.